

**PERSPEKTIVE I TEORIJE
ORGANIZACIONIH
PROMENA I RAZVOJA**

KLASIFIKACIJA PERSPEKTIVA I TEORIJA ORGANIZACIONIH PROMENA

- Klasifikacija organizacionih promena
- Klasifikacija teorija organizacionih promena
- Klasifikacija perspektiva organizacionih promena

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA

- Klasifikacija organizacionih promena prema cilju (uzroku)
- Klasifikacija organizacionih promena prema karakteru procesa
- Klasifikacija organizacionih promena prema sadržaju
- Klasifikacija organizacionih promena prema ostalim kriterijumima

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA PREMA CILJU (UZROKU)

KRITERIJUM	ORGANIZACIONA ADAPTACIJA (EKSTERNI MOTOR)	ORGANIZACIONI RAZVOJ (INTERNI MOTOR)
SVRHA PROMENA	Prilagodjavanje okruženju	Razvoj (inoviranje) kompetencija
CILJ PROMENA	Poboljšanje performansi	Razvoj kompetencija
IZVOR PROMENA	Okruženje	Organizacija, menadžment
MOTOR PROMENA	Eksterni: promene u okruženju	Interni: kreativnost, postignuće
ULOGA I DISKRECIJA MENADŽMENTA	Pasivna, mala diskrecija	Aktivna, velika diskrecija

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA PREMA KARAKTERU PROCESA

- Dubina promena
 - Inkrementalne, plitke, I reda
 - Radikalne, duboke, II reda
- Širina promena
 - Parcijalne, uske
 - Sveobuhvatne, široke
- Brzina promena
 - Evolutivne
 - Revolutivne

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA PREMA KARAKTERU PROCESA

	KONTINUELNE	DISKONTINUELNE
DUBINA	Inkrementalne, I reda	Radikalne, II reda
ŠIRINA	Parcijalne	Sveobuhvatne
BRZINA, INTENZITET	Evolutivne	Revolutivne

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA PREMA SADRŽAJU

	FORMALNE, TVRDE (HARD) KOMPONENTE	NEFORMALNE, MEKE (SOFT) KOMPONENTE:
STATIČKE VARIJABLE: SISTEMI I STRUKTURE	DIZAJN: Organizaciona struktura, sistemi	PONAŠANJE: Kultura, neformalne grupe, struktura moći
DINAMIČKE VARIJABLE: PROCESI	POSLOVNI PROCESI	PERSONALNI I INTERPERSONALNI PROCESI: grupni procesi, vodjstvo, konflikti, politički procesi, komunikacija

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA PREMA SADRŽAJU

- Organizaciona struktura
 - Parametri
 - Podela rada- dizajn radnog mesta
 - Decentralizacija
 - Grupisanje jedinica
 - Koordinacija
 - Modeli
 - Preduzetnički
 - Birokratski
 - Profesionalni
 - Organski
 - Divizionalni

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA PREMA SADRŽAJU

- Sistemi
 - Planiranje i kontrola
 - Strategijsko planiranje
 - Biznis planiranje
 - Upravljanje ljudskim resursima
 - Planiranje
 - Selekcija i regrutacija
 - Razvoj i edukacija
 - Ocenjivanje performansi
 - Kompenzacija
 - Planiranje karijere
 - Informacioni sistem

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA PREMA SADRŽAJU

- Statičke komponente organizacionog ponašanja
 - Organizaciona kultura
 - Struktura moći
 - Neformalne grupe
- Dinamičke komponente organizacionog ponašanja
 - Motivacija
 - Vodjstvo
 - Učenje
 - Konflikti
 - Politički procesi
 - Komunikacija

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA PREMA SADRŽAJU

	FORMALNE, TVRDE (HARD) KOMPONENTE	NEFORMALNE, MEKE (SOFT) KOMPONENTE:
STATIČKE VARIJABLE: SISTEMI I STRUKTURE	DIZAJN: Organizaciona struktura, sistemi	PONAŠANJE: Kultura, neformalne grupe, struktura moći, grupni procesi, vodjstvo, konflikti, politički procesi, komunikacija
DINAMIČKE VARIJABLE: PROCESI	POSLOVNI PROCESI	

KLASIFIKACIJA ORGANIZACIONIH PROMENA PREMA OSTALIM KRITERIJUMIMA

- **Determinisanost**
 - Spontane
 - Planirane
- **Vreme**
 - Anticipativne
 - Reaktivne
- **Nivo**
 - Pojedinac
 - Grupa
 - Organizacija
 - Populacija organizacija

KLASIFIKACIJA PROMENA PREMA STILU VODJENJA

KRITERIJUM	DIREKTIVNE	PARTICIPATIVNE
Pravac promena	Top down	Bottom up
Uloga lidera	Vizionar i planer	Mentor, motivator i facilitator
Uloga zaposlenih	Izvršioци	Kreatori i izvršioци
Sadržaj	Statički i formalni: struktura, sistemi, poslovni procesi	Dinamički i neformalni: kultura i interpersonalni procesi
Fokus	Zadatak	Ljudi
Uloga konsultanta	Ekspert	Facilitator

TEORIJE ORGANIZACIONIH PROMENA

1. Organizacioni razvoj (Organizational Development)
2. Strateške promene organizacije ili organizaciona transformacija
3. Institucionalna teorija promena
4. Propadanje (Decline), smanjivanje (Downsizing), zaokret (Turnaround) organizacije
5. Životni ciklus organizacije (Organizational Life Cycles)

TEORIJE ORGANIZACIONIH PROMENA

6. Teorije kontinuelnih adaptivnih promena
 - Promene kroz improvizaciju
 - Promene u uslovima neizvesnosti
 - Logički inkrementalizam
 - Teorija populacione ekologije (Population Ecology)
7. Upravljanje ukupnim kvalitetom (Total Quality Management – TQM)
8. Reinžinjeriing poslovnih procesa (Business Process Reengineering – BPR)
9. Organizaciono učenje

PERSPEKTIVE ORGANIZACIONIH PROMENA

- Perspektiva organizacionog razvoja
- Perspektiva organizacione transformacije
- Perspektiva organizacione adaptacije
- Procesna perspektiva

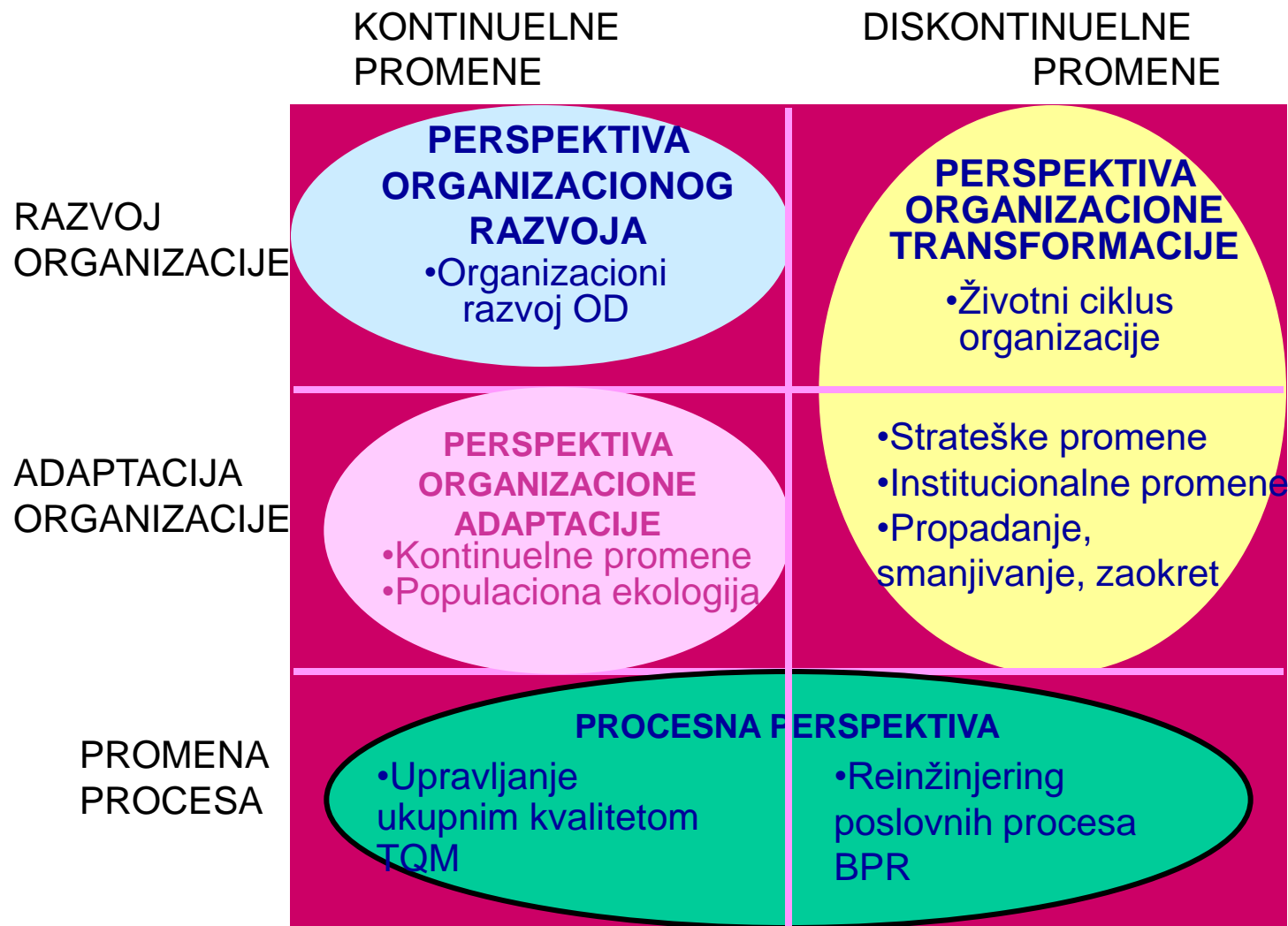
KLASIFIKACIJA TEORIJA PREMA UZROKU, SADRŽAJU I PROCESU PROMENA

CILJ (UZROK) PROMENA	SADRŽAJ PROMENA	PROCES PROMENA	
		KONTINUELNE: postepene, parcijalne, evolutivne	DISKONTINUELNE: radikalne, sveobuhvatne revolutivne
RAZVOJ (INTERNI)	ORGANIZACIJA: DIZAJN I PONAŠANJE	TEORIJE KONTINUELNOG RAZVOJA ORGANIZACIJE • Organizacioni razvoj (OD)	TEORIJE DISKONTINUELNOG RAZVOJA ORGANIZACIJE • Životni ciklus organizacije
ADAPTACIJA (EKSTERNI)		TEORIJE KONTINUELNE ADAPTACIJE ORGANIZACIJE • Promene kroz improvizaciju • Promene u uslovima neizvesnosti • Logički inkremetalizam • Populaciona ekologija	TEORIJE DISKONTINUELNE ADAPTACIJE ORGANIZACIJE • Strateške promene - organizaciona transformacija • Propadanje, zaokret, smanjivanje organizacije • Institucionalne promene
	POSLOVNI PROCESI	TEORIJE KONTINUELNE PROMENE PROCESA • Upravljanje totalnim kvalitetom (TQM)	TEORIJE DISKONTINUELNE PROMENE PROCESA • Reinžinjing poslovnih procesa (BPR)

PERSPEKTIVE ORGANIZACIONIH PROMENA I RAZVOJA

PERSPEKTIVE ORGANIZACIONIH PROMENA I RAZVOJA

STRATEGIJE VOĐENJA ORGANIZACIONIH PROMENA

- Strategija organizacionih promena je generalni pristup ili način izvođenja organizacionih promena
- Klasifikacija po Chin i Benne
 - Racionalno empirička strategija
 - Strategija moći i prinude
 - Normativno reedukativna strategija
- Unpređenje kalsifikacije – kreativna strategija

RACIONALNO EMPIRIJSKA STRATEGIJA

- Racionalno empirijska strategija počiva na pretpostavci racionalnosti organizacija i ljudi koji ih čine
- Promene se sprovode tako što se članovima organizacije jasno pokaže da su one racionalne odnosno opravdane i korisne sa stanovišta ostvarenja organizacionih ciljeva kao i da odgovaraju interesima njenih članova
- Promene se izvode kroz racionalan proces prikupljanja informacija i primene znanja u rešavanju problema sa kojima se organizacija suočava.
- Informacija i znanje su osnovno sredstvo promena

STRATEGIJA MOĆI I PRINUDE

- Organizacija se vidi kao politički sistem u kome oni koji imaju moć imaju i pravo da vode organizaciju pa i njene promene
- Čovek nije racionalno već političko biće koje se pokorava volji onih koji su moćniji od njega
- Moć je ključni pokretač i sredstvo promena
- Promene se sastoje u tome da oni koji imaju moć, obično je to lider ili top menadžment, planiraju promene i, eksploatišući moć koju imaju, nameću te ostalim članovima organizacije. Od članova organizacije se očekuje da te promene, bez pogovora, prihvate i sprovedu.

NORMATIVNO REEDUKATIVNA STRATEGIJA

- Zasniva se na pretpostavci da je organizacija socijalni sistem u kome je ponašanje njenih članova determinisano zajedničkim pretpostavkama, vrednostima, normama i stavovima.
- Ljudi su socijalna bića koji, u procesu socijalne interakcije, konstruišu sliku realnosti koja determiniše pojedinačne i kolektivne akcije
- Promene organizacija sprovode kroz konstrukciju drugačije slike realnosti što onda implicira promene pretpostavki, verovanja i vrednosti njenih članova a to znači i njihovog ponašanja
- Osnovno sredstvo pomena su vrednosti

KREATIVNA STRATEGIJA

- Kreativna strategija se zasniva na pretpostavci da su ljudi kreativna bića a da je sama organizacija jedan vid improvizacije
- Promene se vrše kroz proces artikulacije novih ideja članova organizacije
- Kreativna strategija se zasniva na inovacijama: do promena dolazi kroz čin individualne kreativnosti
- Proces promena je u osnovi proces kreativne improvizacije a osnovni pokretač promena su ideje i vizije.
- Agent promena su sami članovi organizacije kao izvor i generator ideja.

STRATEGIJE UPRAVLJANJA PROMENAMA

	Racionalno empirička strategija	Strategija moći i prinude	Normativno reedukativna strategija	Kreativna strategija
Pretpostavke o ljudima	Ljudi su racionalna bića	Ljudi su politička bića	Ljudi su socijalna bića	Ljudi su kreativna bića
Pretpostavke o organizaciji	Organizacija je racionalno oruđe	Organizacija je politička arena	Organizacija je socijalni sistem	Organizacija je improvizacija
Proces promena	Racionalno odlučivanje	Korišćenje moći i prinude	Socijalna konstrukcija realnosti	Kreativna improvizacija
Pokretač promena	Informacija	Moć	Vrednosti	Ideje
Pravac promena	Odozgo na dole	Odozgo na dole	Odozgo na dole / odozdo na gore	Odozdo na gore
Agent promena	Menadžment	Menadžment	Menadžment i zaposleni	Zaposleni
Participacija zaposlenih	Niska	Veoma niska	Visoka	Veoma visoka
Reakcija zaposlenih	Prihvatanje	Poslušnost	Posvećenost	Kreativnost
Otpor promenama	Visok	Veoma visok	Nizak	Veoma nizak
Vreme	Srednje	Kratko	Dugo	Neizvesno

Claude Monet 1893